

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van **PM datum**, houdende wijziging van het Besluit onderzoek in een geautomatiseerd werk **[KetenID WGK029214]**

Op de voordracht van de Minister van Justitie en Veiligheid van **PM datum**, kenmerk nr. **PM**;

Gelet op artikelen 126nba, achtste lid, 126uba, derde lid, 126zpa, derde lid, en 126ee van het Wetboek van Strafvordering;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van **PM datum**, nr. **PM**);

Gezien het nader rapport van de Minister van Justitie en Veiligheid van **PM datum**, **PM**;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Besluit onderzoek in een geautomatiseerd werk wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1, onderdeel h, wordt "expertise en operaties" vervangen door "opsporing en interventies".

B

Artikel 5, tweede lid, komt te luiden:

2. Indien de gegevens over de handelingen bedoeld in het eerste lid, onder a, naar hun aard niet automatisch kunnen worden vastgelegd, of indien het belang van het onderzoek zich tegen automatische vastlegging verzet, legt een opsporingsambtenaar van een technisch team de handelingen handmatig vast.

C

In artikel 9, eerste lid, wordt "detecteert en registreert" vervangen door "registreert".

D

Aan artikel 13, eerste lid, wordt toegevoegd "waar de gegevens worden opgeslagen".

E

Artikel 14 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "gekeurd door een keuringsdienst" vervangen door "ter keuring aangeboden aan een keuringsdienst".
2. In het tweede lid wordt "uitsluitend goedgekeurd indien het voldoet aan" vervangen door "gekeurd aan de hand van".
3. In het derde lid wordt "niet langer voldoet aan" vervangen door "van invloed is op" en wordt "voorafgaand aan het gebruik" vervangen door "een".

F

In artikel 15, eerste lid, wordt "na afloop van het gebruik ervan worden gekeurd of kan na afloop van het gebruik herkeuring plaatsvinden" vervangen door "na afloop van het gebruik ter keuring worden aangeboden of kan na afloop van het gebruik ter herkeuring worden aangeboden".

G

Artikel 18 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het derde lid vervalt in de aanhef "van een goedgekeurd technisch hulpmiddel".
2. In het derde lid, onderdeel a, wordt "dat het technische hulpmiddel voldoet aan de artikel 8 tot en met 13 gestelde eisen" vervangen door "de mate waarin het technische hulpmiddel voldoet aan de in de artikelen 8 tot en met 13 gestelde eisen".
3. In het derde lid vervalt onderdeel e, onder verlettering van de onderdelen f en g tot onderdelen e en f.
4. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

4. Indien het technisch hulpmiddel niet voldoet aan een of meer van de in de artikelen 8 tot en met 13 gestelde eisen, vermeldt het keuringsrapport tevens de risico's daarvan voor de betrouwbaarheid, integriteit en herleidbaarheid van de vastgelegde gegevens.

H

Artikel 21 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "gebruik gemaakt van een goedgekeurd technisch hulpmiddel" vervangen door "gebruik gemaakt van een overeenkomstig artikel 14, eerste lid, ter keuring aangeboden technisch hulpmiddel".
2. Het tweede lid komt te luiden:

2. In afwijking van het eerste lid kan de officier van justitie bepalen dat, indien het belang van het onderzoek dit dringend vordert, een niet ter keuring aangeboden technisch hulpmiddel wordt gebruikt.

3. Het derde lid komt te luiden:

3. Na afloop van gebruik van een niet ter keuring aangeboden technisch hulpmiddel wordt het alsnog gekeurd of herkeurd. De opsporingsambtenaar legt de uitkomst van die keuring of herkeuring vast in een proces-verbaal.

4. Het vierde lid komt te luiden:

4. In afwijking van het derde lid kan keuring of herkeuring achterwege blijven indien de aard van het technische hulpmiddel zich naar het oordeel van de officier van justitie daartegen verzet. In dat geval vermeldt de opsporingsambtenaar in de processtukken dat toepassing is gegeven aan artikel 21, vierde lid, en vermeldt hij welke waarborgen zijn getroffen om de betrouwbaarheid, integriteit en herleidbaarheid van de met het technische hulpmiddel vastgelegde gegevens te garanderen.

5. In het vijfde lid wordt "procedurele waarborgen" vervangen door "waarborgen".

ARTIKEL II

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen deel

1. Inleiding

Dit besluit wijzigt het Besluit onderzoek in een geautomatiseerd werk (hierna: het besluit) op een aantal punten. De wijzigingen vloeien voort uit de evaluatie van de Wet computercriminaliteit III.

In de periode van september 2021 tot juni 2022 is een eerste evaluatie van de Wet computercriminaliteit III uitgevoerd (A. van Uden en C.A.J. van den Eeden, De hackbevoegdheid in de praktijk. Een empirisch onderzoek naar de uitvoering van de hackbevoegdheid, WODC 2022).¹ In deze evaluatie stond de uitvoering van de bevoegdheid tot de toegang op afstand tot een geautomatiseerd werk centraal. Voorts heeft de procureur-generaal bij de Hoge Raad in 2022 een rapportage opgeleverd over de toepassing van die bevoegdheid in het kader van zijn toezichthoudende taak (Procureur-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden, Onderzoek in een geautomatiseerd werk, 2022). Ook zijn er verslagen van de Inspectie Justitie en Veiligheid opgesteld in het kader van het toezicht op de uitoefening van de bevoegdheid. In een brief aan de Kamer is uiteengezet welke conclusies in deze onderzoeken zijn getrokken en welke aanbevelingen zijn gedaan om de uitoefening van de bevoegdheid in de praktijk te verbeteren (Kamerstukken I 2023/24, 34372, O, en II 2023/24, 34372, nrs. 31 en 33).

De opvolging van een deel van deze aanbevelingen vergt aanpassing van het besluit. De grootste wijziging betreft de systematiek van de keuring van technische hulpmiddelen. Uit de evaluatie is gebleken dat het vereiste dat uitsluitend gebruik wordt gemaakt van een voorafgaand aan de daadwerkelijke inzet goedgekeurd technisch hulpmiddel in de praktijk nauwelijks haalbaar is. De officier van justitie heeft in de praktijk vaak gebruikgemaakt van de uitzonderingsmogelijkheid die in het besluit is voorzien (artikel 21, vierde lid). Daarnaast zijn deze technische hulpmiddelen veelal uniek. Soms moeten gestandaardiseerde onderdelen van een technisch hulpmiddel voor een concrete zaak op maat worden gemaakt en soms moet de configuratie van een technisch hulpmiddel na het binnendringen worden aangepast. Mede gelet hierop is in dit besluit het uitgangspunt verlaten dat uitsluitend een voorafgaand aan de daadwerkelijke inzet goedgekeurd technisch hulpmiddel wordt gebruikt. Daarvoor in de plaats is voorgeschreven dat een technisch hulpmiddel voorafgaand aan de inzet ter keuring wordt aangeboden. De keuring krijgt het karakter van een risicoanalyse. Het keuringsrapport vermeldt voortaan de mate waarin het technische hulpmiddel voldoet aan de gestelde eisen en, indien van toepassing, de risico's voor de betrouwbaarheid, integriteit en herleidbaarheid van de vastgelegde gegevens.

Voorts is in de uitvoeringspraktijk gebleken dat het automatisch vastleggen van bepaalde handelingen in het binnengedrongen geautomatiseerd werk onwenselijk kan zijn met het oog op de heimelijke uitvoering van de bevoegdheid. Dit besluit verduidelijkt dat in dergelijke gevallen kan worden volstaan met handmatige vastlegging.

De aanbevelingen uit de eerste evaluatie leiden ook tot aanpassing van de wettelijke bevoegdheid. Die aanpassingen worden doorgevoerd in het nieuwe Wetboek van

¹ In 2025 is een tweede evaluatie afgerond, welke heeft geleid tot het WODC-rapport Cahier 2025-10 "Evaluatie Wet Computercriminaliteit III: Een empirisch onderzoek naar de toepassing in de praktijk". Die evaluatie heeft geen invloed op deze wijziging van het besluit en komt hier verder niet aan bod.

Strafvordering. In de tweede aanvullingswet bij het nieuwe wetboek zijn de wijzigingen in artikel 2.8.16, waar de hackbevoegdheid is geregeld, van het nieuwe wetboek doorgevoerd. In de toelichting op die wijzigingen is ook verwezen naar de bovengenoemde evaluatie en de redenen van de aanpassingen. In het conceptbesluit heimelijke bevoegdheden voor het nieuwe Wetboek van Strafvordering is het Besluit onderzoek in een geautomatiseerd werk overgenomen in Hoofdstuk 5 van dit conceptbesluit. In dat hoofdstuk zijn dezelfde wijzigingen in het besluit voorgesteld als in dit wijzigingsbesluit.

2. Financiële gevolgen

Met dit besluit wordt primair een andere wijze van keuren van technische hulpmiddelen geregeld. De financiële gevolgen daarvan worden hieronder weergegeven. Naast de wijze van keuren worden enkele andere kleine wijzigingen in het besluit aangebracht. Deze leiden niet tot substantiële financiële of andere uitvoeringsconsequenties en komen hier verder niet aan bod.

De keuring zal, na de beoogde wijziging, het karakter krijgen van een risicoanalyse. Ten opzichte van de oude systematiek betekent dit voor de keuringsdienst een extra stap binnen het keuringsproces, wat meer tijd kost en waar andere expertise voor nodig is. Ten behoeve van deze risicoanalyse zal de keuringsdienst voorafgaand aan de keuring bovendien inzicht moeten krijgen in de wijze en de context waarin het technische hulpmiddel zal worden ingezet om risico's en aandachtspunten te signaleren. Deze risico's en aandachtspunten kunnen per inzet verschillen. Vanwege de gewijzigde systematiek kan er verder sprake zijn van een toename van het aantal ter (her)keuring aangeboden technische hulpmiddelen.

De doorrekening van bovengenoemde effecten leidt tot een benodigde toename van (minimaal) 3 extra FTE voor de Keuringsdienst.² Dit wordt ingepast in de begroting. De inschatting van het Openbaar Ministerie is dat de eventuele aanvullende verificatiemaatregelen van de officier van justitie geen extra capaciteit kosten.

3. Uitvoeringsconsequenties

PM uitvoeringstoetsen.

4. Ontvangen adviezen

PM

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I (Besluit onderzoek in een geautomatiseerd werk)

Onderdeel A (artikel 1, onderdeel h)

Artikel 1, onderdeel h, bevat de definitie van het technische team: het organisatieonderdeel van de politie dat kan worden belast met de uitvoering van een bevel tot het op afstand binnendringen in een geautomatiseerd werk. In de praktijk is dat het Digital Intrusion Team (DIGIT). Per 1 januari 2026 is DIGIT onderdeel geworden van de Eenheid Landelijke Opsporing en Interventies. Deze wijziging is doorgevoerd in artikel 1, onderdeel h.

Onderdeel B (artikel 5, tweede lid)

² Andere effecten zijn niet opgenomen, omdat ze geen gevolg zijn van deze wijziging, zoals de benodigde software van DIGIT en de kosten voor het kwaliteitssysteem.

Artikel 5 schrijft voor dat gedurende de uitvoering van een bevel doorlopend en automatisch gegevens worden vastgelegd in logbestanden. Het tweede lid van die bepaling schrijft voor dat, indien bepaalde handelingen naar hun aard niet automatisch kunnen worden vastgelegd, een opsporingsambtenaar van een technisch team de handelingen handmatig vastlegt. Dit onderdeel voegt een tweede uitzondering op de verplichting tot automatische vastlegging toe.

Met de formulering "indien het belang van het onderzoek zich tegen automatische vastlegging verzet" wordt bedoeld op die gevallen waarin de automatische vastlegging zelf afbreuk zou doen aan het onderzoek, bijvoorbeeld doordat zij de heimelijkheid van de inzet of de gebruikte techniek in gevaar brengt dan wel een risico voor de beveiliging van de vastgelegde gegevens oplevert.

Onderdeel C (artikel 9)

Er is niet langer voorgeschreven dat een technisch hulpmiddel geen gegevens mag detecteren anders dan ten behoeve van de in het bevel vermelde functionaliteit of functionaliteiten. Met gedetecteerde gegevens wordt bedoeld op de gegevens die een technisch hulpmiddel waarneemt in een te onderzoeken digitale gegevensdrager of geautomatiseerd werk, bijvoorbeeld het lezen van een bestand op een computer (zie Stb. 2018, 340, p. 38). Omdat de detectie strekt tot het vaststellen of een gegeven wel of niet wordt overgenomen, zullen onvermijdelijk ook gegevens worden gedetecteerd die vervolgens niet worden overgenomen. Het voorschrift dat uitsluitend gegevens worden geregistreerd ten behoeve van de in het bevel vermelde functionaliteit of functionaliteiten is onverminderd gehandhaafd.

Onderdeel D (artikel 13)

In het eerste lid is benadrukt dat de overgenomen gegevens na transport worden opgeslagen op een technische infrastructuur. Een technisch hulpmiddel als bedoeld in dit hoofdstuk beveiligt de overgenomen gegevens tijdens het transport. Deze eis wordt gesteld om onbevoegde toegang van derden tot de met een technisch hulpmiddel overgenomen gegevens te voorkomen (zie Stb. 2018, 340, p. 40).

Onderdeel E (artikel 14)

Met dit onderdeel wordt in artikel 14 het uitgangspunt verlaten dat uitsluitend een voorafgaand aan de inzet goedgekeurd technisch hulpmiddel wordt gebruikt. De keuring van een technisch hulpmiddel dient de betrouwbaarheid, integriteit en herleidbaarheid van de overgenomen gegevens. Daarvoor wordt het niet langer noodzakelijk geacht dat een technisch hulpmiddel voorafgaand aan de daadwerkelijke inzet wordt goedgekeurd. Ook met de keuring op een later moment kan de integriteit, betrouwbaarheid en herleidbaarheid worden getoetst door de rechter. Dit is in het algemeen deel toegelicht.

Na de wijziging wordt een technisch hulpmiddel voorafgaand aan de inzet ervan ter keuring aangeboden aan een keuringsdienst. Het technische hulpmiddel wordt vervolgens gekeurd aan de hand van de in de artikelen 8 tot en met 13 gestelde eisen. Indien een technisch hulpmiddel of een onderdeel hiervan zodanig wijzigt dat redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de werking van invloed is op deze eisen, vindt een herkeuring plaats door een keuringsdienst van het gewijzigde technisch hulpmiddel of van het gewijzigde onderdeel.

Met deze wijziging is het uitgangspunt verlaten dat uitsluitend een voorafgaand goedgekeurd technisch hulpmiddel wordt gebruikt.

Onderdeel F (artikel 15, eerste lid)

Artikel 15 regelt de keuring van een technisch hulpmiddel achteraf, als afwijking van het beginsel van voorafgaande aanbieding ter keuring. Het eerste lid is aangepast in lijn met de in onderdeel E beschreven stelselwijziging: "na afloop van het gebruik ervan worden gekeurd of kan na afloop van het gebruik herkeuring plaatsvinden" is vervangen door "na afloop van het gebruik ter keuring worden aangeboden of kan na afloop van het gebruik ter herkeuring worden aangeboden". Het gaat erom dat het hulpmiddel ter keuring wordt aangeboden; het keuringsrapport vermeldt vervolgens de mate waarin het technische hulpmiddel aan de eisen voldoet en eventuele risico's indien niet of niet volledig aan een of meer van die eisen wordt voldaan. De inhoud van artikel 15 is voor het overige ongewijzigd.

Onderdeel G (artikel 18)

Dit onderdeel wijzigt artikel 18, dat ziet op de inhoud van het keuringsrapport, op meerdere punten. De wijzigingen worden hieronder toegelicht.

In de aanhef van het derde lid is de zinsnede "van een goedgekeurd technisch hulpmiddel" vervallen. Dit hangt samen met de stelselwijziging als beschreven in de toelichting op onderdeel E. Het keuringsrapport heeft voortaan het karakter van een risicoanalyse en behoeft niet langer de goedkeuring van het technisch hulpmiddel te bevatten.

Verder is in het derde lid, onderdeel a, "dat het technische hulpmiddel voldoet aan de in de artikelen 8 tot en met 13 gestelde eisen" vervangen door "de mate waarin het technische hulpmiddel voldoet aan de in de artikelen 8 tot en met 13 gestelde eisen". Hiermee wordt tot uitdrukking gebracht dat het keuringsrapport niet langer een binaire goedkeuring of afkeuring bevat, maar een genuanceerde beoordeling van de mate waarin het technische hulpmiddel aan de eisen voldoet. Op basis hiervan kan de officier van justitie een afgewogen beslissing nemen over de inzet van het technische hulpmiddel, en kan de zittingsrechter beter inzicht krijgen in de manier waarop het bewijs is vergaard.

Voorts is in het derde lid, onderdeel e, onder verlettering van de onderdelen f en g tot onderdelen e en f, vervallen. Het vervallen onderdeel e schreef voor dat het keuringsrapport verplichte vervangende waarborgen vermeldt waarmee aan een of meer eisen kan worden voldaan. In de nieuwe systematiek is het aan de keuringsdienst om te beoordelen in welke mate het technische hulpmiddel aan de eisen voldoet en om de risico's te beschrijven. Daarbij kan de keuringsdienst suggesties doen of advies geven over mitigerende handelingen als niet of niet geheel aan een eis wordt voldaan. Het opleggen van verplichte vervangende waarborgen door de keuringsdienst past echter niet in dit kader; de verantwoordelijkheid voor de inzet ligt bij de officier van justitie.

Tenslotte is een nieuw vierde lid toegevoegd, dat bepaalt dat indien het technische hulpmiddel niet voldoet aan een of meer van de in de artikelen 8 tot en met 13 gestelde eisen, het keuringsrapport tevens de risico's vermeldt voor de betrouwbaarheid, integriteit en herleidbaarheid van de vastgelegde gegevens. Dit lid geeft inhoud aan het risicoanalytisch karakter van de keuring. De keuringsdienst beoordeelt niet slechts of aan alle eisen wordt voldaan, maar beschrijft ook de eventuele risico's.

Onderdeel H (artikel 21)

Artikel 21 van het besluit regelt de uitvoering van een bevel. Dit onderdeel wijzigt artikel 21 op meerdere punten. De wijzigingen worden hieronder toegelicht.

In het eerste lid is "gebruik gemaakt van een goedgekeurd technisch hulpmiddel" vervangen door "gebruik gemaakt van een overeenkomstig artikel 14, eerste lid, ter keuring aangeboden technisch hulpmiddel". Deze aanpassing vloeit rechtstreeks voort uit de stelselwijziging als beschreven in de toelichting op onderdeel E. Als hoofdregel geldt dat ter uitvoering van een bevel gebruik wordt gemaakt van een technisch hulpmiddel dat overeenkomstig artikel 14, eerste lid, ter keuring is aangeboden.

Het tweede lid is opnieuw vastgesteld. De nieuwe tekst bepaalt dat de officier van justitie kan beslissen dat, indien het belang van het onderzoek dit dringend vordert, een niet ter keuring aangeboden technisch hulpmiddel wordt gebruikt. De uitzonderingsmogelijkheid blijft bestaan, maar sluit aan bij de gewijzigde terminologie: het gaat er niet langer om dat het hulpmiddel niet voorafgaand is goedgekeurd, maar om het feit dat het ter keuring aanbieden achterwege is gebleven. De overige voorwaarden voor toepassing van de uitzondering zijn ongewijzigd.

Het derde lid is opnieuw vastgesteld. Na afloop van het gebruik van een niet ter keuring aangeboden technisch hulpmiddel wordt het hulpmiddel alsnog gekeurd of herkeurd. In het besluit was voorgeschreven dat de officier van justitie de uitkomst vastlegt. Op grond van het nieuwe derde lid is het de opsporingsambtenaar die de uitkomst van de keuring of herkeuring vastlegt in een proces-verbaal. Dit sluit aan bij de praktijk en bij de systematiek van de algemene verbaliseringsplicht.

Het vierde lid is opnieuw vastgesteld. Keuring of herkeuring achteraf kan achterwege blijven indien de aard van het technische hulpmiddel zich daartegen naar het oordeel van de officier van justitie verzet. In dat geval vermeldt de opsporingsambtenaar in de processtukken dat toepassing is gegeven aan artikel 21, vierde lid, en welke waarborgen zijn getroffen om de betrouwbaarheid, integriteit en herleidbaarheid van de met het technische hulpmiddel vastgelegde gegevens te garanderen. Van deze uitzondering wordt in de praktijk niet lichtzinnig gebruik gemaakt.

Ten slotte is in het vijfde lid "procedurele waarborgen" vervangen door "waarborgen". De aanpassing verruimt de reikwijdte van de te treffen waarborgen: naast procedurele maatregelen kunnen ook technisch en organisatorische maatregelen worden getroffen. Dit sluit beter aan bij de aard van de werkzaamheden van het technische team en de beschikbare middelen om de betrouwbaarheid, integriteit en herleidbaarheid van vastgelegde gegevens te borgen.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Daarmee wordt aangesloten bij de vaste systematiek voor besluiten waarbij technische en organisatorische voorbereiding noodzakelijk is.

De Minister van Justitie en Veiligheid,